

DOI: 10.53474/ad.1485363

EĞİTİM PROGRAMLARI VE BİLGİ-BELGE YÖNETİCİSİ İMGESİ*

Araş. Gör. İlker ÇAKMAKKAYA

Kastamonu Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi,
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

cakmakkaya@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-6175-9446>

ÖZ

Mesleki kimliğin oluşumunda, o mesleğe dair alınan eğitimin büyük bir katkısı vardır. Bu bağlamda bu araştırmada Türkiye’de Bilgi ve Belge Yönetimi alanında eğitim veren on dört üniversitenin eğitim programlarına internet üzerinden erişim sağlanmıştır. İlgili on dört yüksek öğrenim programının lisans müfredatları zorunlu dersler üzerinden benzerlikler ve özgünlükler bağlamında ayrıştırılarak analiz edilmiştir. Mesleki kimliğin oluşumunda ve gelişiminde en önemli unsurlardan birisi o alana ilişkin verilen eğitimidir. Bu çalışmanın amacı, 2024 yılında Türkiye’de Bilgi ve Belge Yönetimi alanında verilen eğitimin ortak ve ayrışan özelliklerini tespit ederek genellenebilir ve özgünleşen kimlik özelliklerini açığa çıkarmaktır. Genellenebilir ortak özellikler ülke özelinde Bilgi ve Belge Yöneticisini, ayrışan özgün özellikler ise eğitim kurumlarının alana farklı bakış açılarını ve onların gereksinimlerini ortaya koymaktadır. Veriler kurumların internet sayfalarından edinilmiş ve bir içerik analizine tabi tutulmuştur. Bulgular bölümünde sunulan on dört program değerlendirildiğinde bazı zorunlu derslerde ciddi oranda ortaklıklar tespit edilmekle birlikte bazı zorunlu dersler arasında ise oldukça büyük farklar olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum, belirli konularda ulusal düzeyde bir “Bilgi ve Belge Yöneticisi” kimliğinde netlik göstermekle birlikte, özgünlük gösteren alanlarda ise yerel özelliklere dayalı bir tablo çizmektedir. Mesleki kimliğin oluşumu ve gelişiminde önemli bir terminolojik farkın da açıldığı anlaşılmaktadır. Bu durum mesleki kimlik kuramı açısından düşünüldüğünde, müfredat özelinde “eğitim ve öğretim” ve “bulanıklaşma ve durulma” kavramları üzerinden değerlendirilmiştir. Böylece mesleki kimlik ve eğitim programı arasındaki ilişki açığa çıkarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Müfredat, Bilgi ve Belge Yöneticisi, Kütüphaneci, Arşivci, Mesleki Kimlik

EDUCATION CURRICULUMS AND INFORMATION AND RECORD MANAGER IMAGE

ABSTRACT

The education received in that profession has a great contribution to the formation of professional identity. In this context, in this research, online access was provided to the educational programs of fourteen universities providing education in the field of Information and Record Management in Turkey. The undergraduate curricula of fourteen relevant higher education programs were analyzed by separating the compulsory courses in terms of similarities and uniqueness. One of the most important elements in the formation and development of professional identity is the education provided in that field. The aim of this study is to reveal the generalizable and unique identity characteristics of the education given in the field of Information and Record Management in Turkey in 2024 by identifying the common and distinctive features. Generalizable common features reveal the Information and Record Manager on a country-specific basis, while distinctive features reveal the different perspectives of educational institutions on the field and their needs. The data was obtained from the institutions' websites and subjected to a content analysis. When the fourteen programs presented in the findings

*Bu makale, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde “XX. Yüzyılda Kütüphaneci İmgesi Ve XXI. Yüzyıl İçin Bir Model Önerisi” başlığı ile hazırlanan doktora tezinden üretilmiştir.

section were evaluated, it was observed that although serious commonalities were detected in some compulsory courses, there were quite large differences between some compulsory courses. While this situation clearly shows the identity of an "Information and Record Manager" at the national level in certain issues, it draws a picture based on local characteristics in areas that show originality. It is understood that an important terminological difference has emerged in the formation and development of professional identity. When this situation is considered in terms of professional identity theory, it has been evaluated through the concepts of "education and training" and "blurring and clarification" in the context of curriculum. Thus, the relationship between professional identity and education program was tried to be revealed.

Keywords: Curriculum, Information and Record Manager, Librarian, Archivist, Professional Identity

GİRİŞ

Öğretim programı, eğitim hedeflerine ulaşmak ve kurumsal, ulusal ve uluslararası düzeydeki zorlukları ele almak için çok önemli olan, yükseköğretimde eğitim deneyimlerinin tasarlanmasını ve yürürlüğe girmesini ifade eder. Müfredat, eğitimde sürdürülebilir kalkınmayı geliştirmek için hedeflere, öğrenme deneyimlerine, içerik organizasyonuna ve öğretim kalitesine odaklanan, öğretmenler tarafından tasarlanan yapılandırılmış bir dizi konudur (Asemota, 2015). Müfredat, toplumların toplumsal devamı için çocuklara verdikleri, genellikle geleneklerde saklanan ve içeriğiyle ilgili güncel tartışmalarla birlikte normlar, bilgi ve beceriler kümesidir (Egan, 2003). Müfredat, bir okulun veya eğitim kurumunun planlanan öğrenme deneyimlerini temsil eder ve üç düzeyde bulunur: öğrenciler için neyin planlandığı, öğrencilere neler sunulduğu ve öğrencilerin deneyimledikleri. Müfredat eleştiriye açık olmalı, kolayca uygulamaya dönüştürülebilir ve eğitimde değişen değer ve beklentilere duyarlı olmalıdır (Prideaux, 2003). Müfredat; akademik, mesleki, zorunlu, isteğe bağlı ve gizli gibi özelliklerle öğretim materyalleri, program etkinlikleri, ne öğreteceklerine ve öğrencilerin gerçekte ne öğreneceklerine dair karar verme yönergelerini kapsar (Leino, 1995). Müfredat programı; öğrenciler, öğretmenler, veliler ve yöneticiler dâhil olmak üzere eğitim girişimindeki tüm katılımcılar için endişe ve eleştirinin ana nesnesidir (Morris, 1955). "Müfredat farkı" terimi genellikle eğitim ortamlarında kullanılan müfredatın içeriği, kapsamı veya uygulanmasındaki farklılıklarla ilgilidir. Bu eşitsizlikler sıklıkla çeşitli okul sistemleri, uluslar veya eğitim kurumları arasında ortaya çıkar. Müfredattaki bu farklılıklar genellikle eğitim sistemleri ve kültürel bağlamlardaki tutarsızlıklara atfedilebilir ve belirli bir eğitim sisteminin veya kurumunun amaç ve ilkelerine uygun olarak düzenli biçimde uyarlanır. Müfredat sadece bir eğitim aracı değildir, aynı zamanda sosyal ve kültürel bağlam üzerinde de önemli bir etkiye sahiptir. Müfredat, etik erdemleri öğretmek, diyalogu teşvik ederek ve karar verme çerçevelerini modüller arasında entegre ederek, etik davranışı geliştirerek ve kişilerle uyumlu hale getirerek profesyonel kimliği şekillendirebilir (Robinson & Arrigoni, 2023). Müfredat tarafsız değildir ve seçilmiş bilgi için bir araç görevi görür, iktidara bağlanır ve okulları homojenleştirir veya farklılaştırır. Eğitimcilerin okul müfredatını geliştirirken sosyolojik ve kültürel etkileri dikkate almaları gerekir. Müfredat ve hedefleri, modern öncesi çağlardan günümüze toplumun vizyonuna ve egemen ideolojisine göre değişir (Oliveira, 2008). Bir müfredat sadece bir dizi ders değil, eğitim ortamlarındaki çeşitli bağlamsal faktörlerden etkilenen öğrenme sonuçlarını şekillendiren öğretmenler, öğrenciler ve içerik arasında dinamik bir etkileşimdir (Lattuca, 2007).

Bilgi ve belge yöneticileri, mesleki yaşamlarına örgün eğitim ve öğretim yoluyla başlarlar. Örgün eğitim alanında gerçekleşen bu profesyonel sosyalleşme sürecinin ilk aşaması, bilgi ve belge yöneticilerinin tüm bireylere bilgi ve bilgiye erişim sağlamak olan temel misyonuyla karmaşık bir şekilde bağlantılı olduğu için, büyük önem taşımaktadır. Bilgi ve belge yöneticilerinin mesleği

içindeki sosyalleşme süreci; onların mevcut kimliği ile değerlerini, etiklerini ve alandaki diğer profesyonellerle etkileşimlerini içeren, profesyonel kişiliklerinin kademeli olarak ortaya çıkması arasında çok yönlü bir etkileşimi gerektirir. Ayrıca, bu sosyalleşme süreci, onların mesleki konumunu etkileyebilecek çeşitli zorlukları kapsayan, mesleğe bağlı hem olumlu hem de olumsuz yönlerin asimilasyonunu gerektirir. Aynı zamanda, eğitim ve öğretim, mesleki rolün içselleştirilmesinde katalizör görevi görür ve mesleki duruş ve sorumluluklarla ilgili kişisel algıların ve önyargıların gelişimini kolaylaştırır. Onlar örgün eğitim veya öğretim uygulamaları üzerine çalışarak kimliklerini, ilkelerini ve inançlarını mesleklerinin karmaşık çerçevesi içinde şekillendiren dönüştürücü bir yolculuğa çıkarlar. Bu mesleki gelişim yolculuğu, bilgi ve belge yöneticilerini bilgi ve belge hizmetlerinin gelişen ortamında gezinmeye hazırlamak, rollerini etkin bir şekilde yerine getirmek ve alana olumlu katkıda bulunmak için gerekli beceri ve bilgi ile donatmak için çok önemlidir. Özünde, örgün eğitim, öğretim ve sosyalleşme süreçlerinin birleşimi, onların profesyonel kimliğinin ve büyümesinin üzerine inşa edildiği temel yapıyı oluşturur ve bilgi-belge yönetiminin dinamik ortamında güçlü bir bağlılık, uzmanlık ve uyarlanabilirlik duygusunu teşvik eder.

Çağdaş zamanlarda, mesleki eğitim ve kişisel gelişim arasındaki ilişki giderek daha önemli hale gelmektedir. Mesleki kimlik kavramı, bireylerin kendilerini seçtikleri meslekle ilişkilendirmeleri ve bununla ilgili görevleri etkin bir şekilde yerine getirmeleri için ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve tutumları kapsar. Bu nedenle, eğitim müfredatının mesleki kimliğin gelişimini kolaylaştıracak şekilde yapılandırılması son derece önemlidir. Türk Dil Kurumu Sözlüğünde (2024) meslek; “*Belli bir eğitim ile kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş*” şeklinde tanımlanmaktadır. Mesleki kimlik, bir bireyin mesleğiyle ilgili olarak, o belirli alanda yetkin katılım için gerekli olan değerleri, tutumları ve bilgileri kapsayan farklı bir benlik duygusunu ifade eder. Chen ve Hung’a (2022, s. 1) göre, mesleki kimlik; bireylerin kendilerini mesleki rollerinde nasıl gördüklerini ve kişisel değerlerini, inançlarını ve hedeflerini seçtikleri mesleğin beklentileri ve normlarıyla nasıl uyumlu hale getirdiklerini ifade eder. Bireyin mesleki kimliği, mesleğe olan coşkusu, yetkinlikleri ve mesleki uygulamalarında destekledikleri etik ilkelerle şekillenir. Bu profesyonel kimlik duygusu, bireylerin kariyer hedeflerini netleştirmelerine, seçtikleri mesleği benimsemelerine ve mesleki gelişimlerini ilerletmelerine yardımcı olur. Eğitim müfredatı, profesyonel kimliğin şekillenmesinde çok önemli bir rol oynar. Belirli bir meslekle ilgili bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde, eğitim müfredatı aynı zamanda mesleki kimliğin oluşumuna ve geliştirilmesine de katkıda bulunur. Bu nedenle, eğitim müfredatının tasarımının profesyonel kimliği beslemeye, öğrencilerin tutkusunu teşvik etmeye ve seçtikleri kariyer yolları için yeteneklerini geliştirmeye elverişli olması çok önemlidir. Mesleki kimliğin geliştirilmesi, bireylerin mesleklerine olan bağlılığını güçlendirerek iş performansını ve iş memnuniyetini artırma potansiyeli açısından çok önemlidir. Bu nedenle, mesleki kimliğin gelişimini desteklemek için eğitim müfredatının titizlikle hazırlanması ve yürütülmesi zorunludur. Bu şekilde, öğrenciler sadece kariyerlerinde mükemmel olmakla kalmaz, aynı zamanda kişisel gelişim ve mesleki tatmin yaşayabilirler. Bu makale, mesleki kimlik ile eğitim müfredatı arasındaki karmaşık ilişkiye on dört bilgi ve belge yönetimi (BBY) bölümünün müfredatlarının zorunlu dersleri arasındaki farkların ne türden kimlik ayrımları ve ne türden benzerlikler taşıdığı üzerine eğilmektedir. Sonuç olarak, müfredat farklılıkları, pedagojik yaklaşımlardan toplumsal norm ve değerlere kadar çeşitli etkileri yansıtabilir. Böylece eğitim sistemlerinin ve müfredat çerçevelerinin çok yönlü doğasının altını çizebilir. Örneğin, bir ülkenin eğitim sistemi belirli bir konuya daha fazla vurgu yapabilirken, başka bir ülkenin eğitim sistemi farklı bir konuya odaklanabilir. Benzer şekilde, bir okulun müfredatı belirli bir metodolojiyi veya öğretim

yaklaşımını benimseyebilirken, başka bir okul farklı bir yaklaşımı tercih edebilir. Müfredat farklılıkları, öğrencilerin aldıkları eğitimdeki deneyimleri önemli ölçüde etkileyebilir. Bu farklılıklar, öğrencilerin bilgi ve becerilerini nasıl kazandıkları, hangi konuların vurgulandığı ve nasıl değerlendirildikleri gibi faktörleri etkileyebilir. Bu nedenle, eğitimciler ve politika yapımcılar genellikle müfredatın içeriğini ve uygulamasını standartlaştırmak veya iyileştirmek için çaba gösterirler.

2023-2024 eğitim öğretim yılında Türkiye’de aktif eğitim veren üniversitelerin eğitim müfredatları, zorunlu dersler üzerinden değerlendirildiğinde ne tür bir bilgi ve belge yöneticisi yetiştireceği sorunu açığa çıkmaktadır. Öyle ki, Yılmaz (1993) farklı anabilim dalları ile öğrenci alımı yapıldığı dönemlerde öğrenci tercih eğilimlerinin bölümlere göre değişiklik gösterdiğini belirtmektedir. Benzer bir durum ise bölüm adının aynı olmasına karşın müfredat farklarıyla kendisini yeniden göstermesi ile açıklanabilir. Çakın (2000, s. 12), Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü kurulana kadar kullanılmakta olan kütüphaneci, arşivci ve dokümantalist terimlerini ya da kimliklerinin ortadan kaldırmasına yönelik olmadığını belirtmektedir ve beş yıl sonra bir üst kimlik olarak tanımlanmaktadır (Çakın, 2005, s. 20). Yılmaz (2018, s. 56), lisans programlarındaki arşivcilik ile ilgili ders sayıları ya da oranları açısından BBY bölümleri arasında altı kata yaklaşan fark bulunduğunu tespit etmiştir. Dişli ve Yılmaz (2020, s. 657) Türkiye’deki BBY bölümlerinde düşünce özgürlüğü konusunda verilen eğitimin bölümlerin yaklaşımları ve politikalarına bağlı olarak bazı açılardan farklılıklar gösterdiğini belirlemiştir. Benzer bir durum müfredatların geneli içinde geçerli olup açığa çıkan mesleki kimliği de derinden etkilemektedir. Türkiye’de 2023-24 yılındaki BBY alanında verilen eğitim zorunlu dersler bağlamında ele alındığında mesleki kimlik açısından anlamlı benzerlikler ya da ayrımlar olup olmadığı çalışmanın temel sorunsalını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Çalışmada içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. İçerik analizi, sosyal bilimlerde gerek bir araştırma sonucu elde edilen transkript ya da kayıtların, gerek de yazılı veya görsel medya mesajlarının üzerinden çıkarımlar yapılmasıyla kullanılan biçimci bir araştırma tekniğidir (Olgun, 2008, s. 66). Veriler 2023-2024 yılı programları baz alınarak ilgili üniversitelerin[†] internet sayfalarından (bölüm web siteleri ve Bologna bilgi sistemi) derlenerek elde edilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur. Her bir okul için kendi tablosunun altında ders yoğunlukları kütüphanecilik, arşivcilik ve bilgi teknolojisi olarak üç ana grupta değerlendirilmiş ve her bir okulun uzmanlık alanı belirlenmiştir. Okullar arasında karşılaştırma sağlamak amacıyla her bir okulun bu üç gruptan hangilerine ağırlık verdikleri ayrıca bir sayısal tabloya dönüştürülerek değerlendirilmiştir. Araştırma yöntemleri gibi genel program dersleri dikkate alınmamış, mesleki formasyona yönelik dersler değerlendirme kapsamında sınırlandırılmıştır. Kütüphanecilik, arşivcilik ve bilgi teknolojileri şeklindeki bu üç gruplamaya da uygun olmayan zorunlu dersler de olmakla birlikte bu değerlendirme dışında tutulduğu için gerek rakamsal olarak gerekse genel değerlendirmede göz önüne alınmamıştır. Toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle ele alınmış ve mesleki kimlik açısından eğitim öğretim farkları ve bunlar sonucunda oluşması muhtemel mesleki kimlik, bulanıklık ve durulma ölçütleriyle değerlendirilmiştir. Tablolarda kütüphanecilik olarak belirlenen derslerin yanında (K), arşivcilik için (A) ve bilgi teknolojileri için (BT) etiketleri kullanılmıştır.

[†] Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi.

ZORUNLU DERSLER VE BULGULAR**Tablo 1.** Ankara Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Bilgi ve Belge Bilimine Giriş	Arşivciliğe Giriş (A)	Araştırma Yöntemleri	Algoritma ve Programlamaya Giriş (BT)	Veri Tabanı Tasarımı (BT)	Sınıflama Sistemle-ri (DOS) (K)	Bilgi Erişim Sistemleri ve Bilgi Arama Davranışları (BT)	Mezuniyet Tezi
Osmanlıca I (A)	Osmanlıca II (A)	Bilgi Erişim (BT)	Bilgi Hizmetleri	MARC (K)	İstatistik	Metadate (K)	Staj
Bilginin Organizasyonuna Giriş (K)	Bilginin Organizasyonu I (K)	Bilginin Organizasyonu II (K)	Bilginin Organizasyonu III (K)	Konu Başlıkları (K)	Sınıflama Sistemle-ri (LC) (K)	Meslek Etiği	Büyük Veri ve Veri Madenciliği (BT)
Akademik İngilizce I	Akademik İngilizce II		Bilgi Kaynakları Yönetimi	Dizinleme Teknikleri I (K)	Dizinleme Teknikle-ri II (K)		
Bilgi Okuryazarlığı	Kitap, Kütüphane ve Matbaa Tarihi Bilgi Yönetimi ve Dijital Dönüşüm (BT)						

Tablo 1 irdelendiğinde, Ankara Üniversitesi BBY bölümü 2023-24 müfredatına göre, ilk dört dönem Bilginin Organizasyonu dersleri, buna bağlı olarak Konu Başlıkları, Sınıflama Sistemleri (DOS ve LC ayrı iki ders), MARC, Metadate ve Dizinleme Teknikleri I ve II ile toplam kütüphanecilik üzerine 11 zorunlu ders bulunmaktadır. Osmanlıca I-II ve Arşivciliğe giriş olmak üzere 3 temel arşivcilik dersi olduğu görülmektedir. Bilgi Yönetimi ve Dijital Dönüşüm, Bilgi Erişim, Algoritma ve Programlamaya Giriş, Veri Tabanı Tasarımı, Bilgi Erişim Sistemleri ve Bilgi Arama Davranışları, Büyük Veri ve Veri Madenciliği olarak toplam 6 dersin ise bilgi teknolojilerine yönelik olduğu ileri sürülebilir.

Tablo 2. İstanbul Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Osmanlı Türkçesi I (A)	Osmanlı Türkçesi II (A)	Osmanlı Türkçesi III (A)	Osmanlı Türkçesi IV (A)	Arşivlerde Belge Yönetimi I (A)	Arşivlerde Belge Yönetimi II (A)	Arşivlerde Araştırma Hizmetleri (A)	Arşivlerde Bilgisayar Kullanımı (A)
Bilgi Teknolojilerine Giriş I (BT)	Bilgi Teknolojilerine Giriş II (BT)	Bilgi Hizmeti	Arşivcilik ve Sosyal Bilimler (A)	Görsel İşitsel Arşivler (A)	Dizin ve Öz Hazırlama (K)	Belgelerin Korunması ve Restorasyonu (A)	Arşivlerde Tasnif ve Kataloqlama (A)
Bilgi Kaynakları I (K)	Bilgi Kaynakları II (K)	Bilgiye Erişim I (BT)	Derme Oluşturma ve Geliştirme (K)	Kitapdışı Belgeler	E-Devlet Uygulamaları (BT)	Bilgi Belge Merkezi Yönetimi I	Bilgi Belge Merkezi Yönetimi II
Kütüphane ve Bilgibilimine Giriş I (K)	Kütüphane ve Bilgibilimine Giriş II (K)	Bilimsel Araştırma-ya Giriş	Bilgiye Erişim II (BT)	Osmanlı İdari Yapısı	Elektronik Dergiler (K)	Mesleki Etik	Bilgi Merkezi Kurma ve Geliştirme Staj II
Arşiv Kaynakları I (A)	Arşiv Kaynakları II (A)	Kurumsal Bilginin Yönetimi I (A)	Kurumsal Bilginin Yönetimi II (A)	Sınıflama Sistemleri (K)	Türkiye Cumhuriyeti İdari Yapısı	Staj I	
Belge Yönetimine Giriş I (A)	Belge Yönetimine Giriş II (A)			Sürelî Yayınlar (K)	Veri Tabanları (BT)	Web Tasarımı (BT)	

Tablo 2 İstanbul Üniversitesi BBY müfredatına göre, ilk dört dönem Osmanlı Türkçesi, Arşiv Kaynakları I-II, Belge Yönetimine Giriş I-II, Kurumsal Bilginin Yönetimi I-II, Arşivcilik ve Sosyal Bilimler, Arşivlerde Belge Yönetimi I-II, Görsel İşitsel Arşivler, Arşivlerde Araştırma Hizmetleri, Arşivlerde Bilgisayar Kullanımı, Arşivlerde Tasnif ve Kataloqlama ve Belgelerin Korunması ve Restorasyonu olmak üzere toplam 18 arşivcilik odaklı zorunlu ders vardır. Kütüphane ve Bilgibilimine Giriş I-II, Bilgi Kaynakları I-II, Derme Oluşturma ve Geliştirme, Sınıflama Sistemleri, Sürelî Yayınlar, Dizin ve Öz Hazırlama ve Elektronik Dergiler olmak üzere 9 kütüphanecilik dersi bulunmaktadır. Bilgi Teknolojilerine Giriş I-II, E-Devlet Uygulamaları, Bilgiye Erişim I-II, Web Tasarımı ve Veri Tabanları olmak üzere 7 ders bilgi teknolojisi odaklı olarak değerlendirilebilir.

Tablo 3. Hacettepe Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Bilgi ve Belge Yönetimine Giriş	Bilginin Düzenlenmesi (K)	Sistem Analizi	Araştırma Yöntemleri	Bilgi Merkezlerinin Yönetimi	İçerik Yönetimi	Meslek Etiği	Staj
Bilgi Kaynakları (K)	Bilgi Hizmetleri (K)	Bilgi Kullanımı (K)	Bilgi Arama Davranışları (K)				Araştırma Raporu
Bilgi Okur Yazarlığı (K)	Bilgi Erişim (BT)	Belge Yönetimi (A)	Bilgi Mimarisi (BT)				
	Temel Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımı (BT)	Akademik Yazma Becerileri I	Akademik Yazma Becerileri II				

Tablo 3 incelendiğinde, Hacettepe Üniversitesi BBY bölümünün zorunlu ders sayısının oldukça az olduğu görülmekte ve seçmeli ders oranları yüksek tutulmaktadır. Araştırma Yöntemleri, Akademik Yazma Becerileri I-II ve Araştırma Raporu olarak dört zorunlu ders okulun yönetime daha çok ağırlık verdiğini işaret etmektedir. Bilgi Kaynakları, Bilgi Okur Yazarlığı, Bilginin Düzenlenmesi, Bilgi Arama Davranışları, Bilgi Hizmetleri ve Bilgi Kullanımı olmak üzere 6 ders kütüphanecilik alanına yöneliktir. Arşivcilik üzerine zorunlu ders olarak sadece Belge Yönetimi vardır. Bilgi Erişim, Temel Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımı ve Bilgi Mimarisi şeklinde toplam 3 bilgi teknolojisi odaklı ders bulunmaktadır.

Tablo 4. Marmara Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Bilgi Kaynakları (K)	Belge-Bilgi Merkezleri	Klasik Dönem Osmanlı Devlet Teşkilatı	Tanzimattan Sonra Osmanlı Devlet Teşkilatı	Staj I	Tanımlama Standartları (K)	Staj II	Bilgi Sistemlerinde Güvenlik (BT)
Belge Yönetimi I (A)	Belge Yönetimi II (A)	Arşiv Yönetimi I (A)	Arşiv Yönetimi II (A)	Düzenleme ve Tanımlama (K)	Raporlama ve Bilimsel Yazım Teknikleri	Belge Koruma (A)	Özel Arşivler (A)
Osmanlı Türkçesi (A)	Osmanlı Dönemi Matbu Metinleri (A)	Kütüphanecilikte Bilgi Hizmetleri (K)	Dijital Kütüphaneler (K)	Araştırma Metotları	Cumhuriyet Dönemi Devlet Teşkilatı	Sistem Analizi	Bitirme Tezi II
Hukuk	Yönetim Teorisi	Bilişim Teknolojileri (BT)	Veritabanı Yönetim Sistemlerine Giriş (BT)	Kataloglama (K)	İş Hayatı İçin Yabancı Dil	Müze Yönetimi	Topluma Hizmet Uygulamaları
İşletmeye Giriş	Sosyal Bilimlerde İstatistik	Örgütsel Davranış	Kariyer Geliştirme	Mesleki Yabancı Dil II		Bitirme Tezi I	
		Yabancı Dilde Okuma ve Konuşma	Mesleki Yabancı Dil I				

Tablo 4'teki Marmara Üniversitesi BBY bölümü müfredatına göre, Osmanlı Türkçesi, Osmanlı Dönemi Matbu Metinleri, Belge Yönetimi I-II, Arşiv Yönetimi I-II, Belge Koruma ve Özel Arşivler olmak üzere toplam 8 arşivcilik dersi programda zorunludur. Bilgi Kaynakları, Kütüphanecilikte Bilgi Hizmetleri, Dijital Kütüphaneler, Düzenleme ve Tanımlama, Kataloglama ve Tanımlama Standartları olmak üzere toplam 6 ders kütüphanecilikle ilişkili görünmektedir. Bilişim Teknolojileri, Veritabanı Yönetim Sistemlerine Giriş, Bilgi Sistemlerinde Güvenlik şeklinde 3 ders bilgi teknolojisi odaklıdır.

Tablo 5. Atatürk Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Bilgi ve Belge Yönetimine Giriş	Bilgi Kaynakları ve Hizmetleri (K)	Arşiv ve Arşiv Türleri (A)	Araştırma Yöntemleri	Elektronik Belge Yönetimi (A)	Danışma Hizmetleri (K)	Bilgi Hizmetlerinin Pazarlanması	İnsan Kaynakları Yönetimi
Bilginin Düzenlenmesi I (K)	Bilgi Okuryazarlığı (K)	Derme Yönetimi (K)	Girişimcilik	Sürelî Yayınlar (K)	Dizinleme Teknikleri (K)	İş Sağlığı ve Güvenliği I	İş Sağlığı ve Güvenliği II
Bilişim Teknolojileri (BT)	Bilgi ve Belge Yönetimi Terminolojisi	İstatistiğe Giriş	Konu Başlıkları ve Sınıflama Sistemleri (K)	Tıpta Bilgi Yönetimi ve Erişim (BT)	Veri Tabanı ve Çevrimiçi Tarama (BT)	Medya Okuryazarlığı	Masaüstü Yayıncılık (K)
Osmanlıca I (A)	Bilginin Düzenlenmesi II (K)	MARC ve RDA ile Kataloglama (K)	Mesleki İngilizce II	Veri Tabanı Yönetim Sistemleri (BT)	Yazışma ve Dosya Yönetimi (A)	Meslek Etiği	Öğrenen Organizasyonlar
	Osmanlıca II (A)	Osmanlı Paleografyası Gramer I (A) Mesleki İngilizce I	Osmanlı Paleografyası Gramer II (A)	Web Tasarımı (BT)			

Tablo 5'te Atatürk Üniversitesi BBY müfredatına göre, Bilginin Düzenlenmesi I-II, Bilgi Kaynakları ve Hizmetleri, Bilgi Okuryazarlığı, Derme Yönetimi, MARC ve RDA ile Kataloglama, Konu Başlıkları ve Sınıflama Sistemleri, Sürelî Yayınlar, Danışma Hizmetleri, Dizinleme Teknikleri ve Masaüstü Yayıncılık olmak üzere 11 zorunlu dersin kütüphanecilik üzerine odaklandığı görülmektedir. Osmanlıca I-II, Osmanlı Paleografyası Gramer I-II, Arşiv ve Arşiv Türleri, Elektronik Belge Yönetimi, Yazışma ve Dosya Yönetimi 7 temel ders arşivcilik eğitime yöneliktir. Bilişim Teknolojileri, Tıpta Bilgi Yönetimi ve Erişim, Veri Tabanı Yönetim Sistemleri, Web Tasarımı, Veri Tabanı ve Çevrimiçi Tarama şeklinde 5 dersin de bilgi teknolojilerine yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Bilgi ve Belge Yönetimine Giriş	Bilginin Düzenlenmesine Giriş (K)	Bilginin Düzenlenmesi I (K)	Bilginin Düzenlenmesi II (K)	Bilgi Kaynaklarının Tanımlanması ve Erişimi I (K)	Bilgi Kaynaklarının Tanımlanması ve Erişimi II (K)	Staj II	Konu Başlıkları (K)
Bilgi Kaynakları (K)	Bilgi Yönetimi (K)	Arşiv ve Belge Yönetimi I (A)	Arşiv ve Belge Yönetimi II (A)	Kurumlarda İçerik Yönetimi (A)	Temel ve Uygulamalı Bilimlerde Bilgiye Erişim (BT)	Elektronik Yayıncılık (K)	Bilgi Politikası (K)
Bilgisayar ve Bilgi Ağları (BT)	Bilgi Merkezleri ve Kaynakları Tarihi (K)	Bilgi Erişim Sistemleri (BT)	Halk ve Okul Kütüphaneleri (K)	Staj I	Bilgi Hizmetlerinde Mevzuat	Dijital Platformda Bilgi Analizi (BT)	Web Tasarımı (BT)
Osmanlı Paleografyası I (A)	Bilgi Okur Yazarlığı (K)	Araştırma Yöntemleri I	Araştırma Yöntemleri II	Bilgi Merkezleri Yönetimi	Bilimsel İletişim	Yenilik Yönetimi	Bilgi Merkezi Kurma ve Geliştirme
Toplumsal İletişim ve Mesleki Etik	Osmanlı Paleografyası II (A)	Sistem Analizi (BT)	Araştırma Kütüphaneleri (K)	Bilgi Erişim Sistemleri (BT)	Bitirme Projesi I	Bitirme Projesi II	Dizinleme Teknikleri (K)
						Sınıflama Sistemleri (K)	

Tablo 6'daki Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi BBY müfredatına göre, Bilgi Kaynakları, Bilginin Düzenlenmesine Giriş, Bilgi Yönetimi, Bilgi Merkezleri ve Kaynakları Tarihi, Bilgi Okur Yazarlığı, Bilginin Düzenlenmesi I-II, Halk ve Okul Kütüphaneleri, Araştırma Kütüphaneleri, Bilgi Kaynaklarının Tanımlanması ve Erişimi I-II, Elektronik Yayıncılık, Sınıflama Sistemleri, Konu Başlıkları, Bilgi Politikası ve Dizinleme Teknikleri olmak üzere toplam 16 zorunlu ders kütüphanecilik üzerine odaklanmaktadır. Osmanlı Paleografyası I-II, Arşiv ve Belge Yönetimi I-II, Kurumlarda İçerik Yönetimi olarak toplam 5 arşivcilik ders bulunmaktadır. Bilgisayar ve Bilgi Ağları, Bilgi Erişim Sistemleri, Sistem Analizi, Bilgi Erişim Sistemleri, Temel ve Uygulamalı Bilimlerde Bilgiye Erişim, Dijital Platformda Bilgi Analizi ve Web Tasarımı şeklinde 7 temel bilgi teknolojisi dersi bulunmaktadır.

Tablo 7. Bartın Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Bilgi ve Belge Yönetimine Giriş	Bilgi Erişim ve Bilgi Hizmetleri (BT)	Bilginin Düzenlenmesi (K)	Sınıflama Sistemleri (K)	Staj	Derme Yönetimi (K)	Staj	Yenilikçi Bilgi Hizmetleri ve Halkla İlişkiler (K)
Bilgi Kaynakları ve İşlemleri (K)	Bilgi Merkezleri	Belge Yönetimi (A)	Algoritma ve Veri Yapısı (BT)	Veri Yapısı ve Standartları (BT)	Kamu İdaresi ve Bilgi Mevzuatı	Özel Kullanıcılara Yönelik Bilgi Hizmetleri (K)	Akademik Yazım, İntihal ve Referans Yönetim Sistemleri
Osmanlı Türkçesine Giriş I (A)	Osmanlı Türkçesine Giriş II (A)	Arşiv Yönetimi (A)	Dosyalama ve Dizinleme (A)	Yayın Hayatı (K)	Araştırma Kütüphaneleri (K)	Mesleki Etik	
Temel Bilgi Teknolojileri Kullanımı I (BT)	Temel Bilgi Teknolojileri Kullanımı II (BT)	Araştırma Yöntemleri I	Araştırma Yöntemleri II	Halk ve Okul Kütüphaneleri (K)	Yazma ve Nadir Eserler Kütüphaneleri (K)	Mesleki Terminoloji	

Tablo 7'deki Bartın Üniversitesi BBY bölümü müfredatına göre, Bilgi Kaynakları ve İşlemleri, Bilginin Düzenlenmesi, Sınıflama Sistemleri, Yayın Hayatı, Halk ve Okul Kütüphaneleri, Derme Yönetimi, Araştırma Kütüphaneleri, Özel Kullanıcılara Yönelik Bilgi Hizmetleri, Yenilikçi Bilgi Hizmetleri ve Halkla İlişkiler, Yazma ve Nadir Eserler Kütüphaneleri olmak üzere toplam 10 temel kütüphanecilik dersi bulunmaktadır. Osmanlı Türkçesine Giriş I-II, Belge Yönetimi, Arşiv Yönetimi, Dosyalama ve Dizinleme şeklinde 5 temel arşivcilik dersi göze çarpmaktadır. Temel Bilgi Teknolojileri Kullanımı I-II, Bilgi Erişim ve Bilgi Hizmetleri, Algoritma ve Veri Yapısı ve Standartları 5 zorunlu bilgi teknolojisi dersi bulunmaktadır.

Tablo 8. Çankırı Karatekin Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Bilgi Kaynakları ve İşlemleri (K)	Bilgi ve Belge Yönetimi Bilimine Giriş	Bilginin Düzenlenmesi I (K)	Bilginin Düzenlenmesi II (K)	BBY'de Araştırma Yöntemleri I	Sınıflama Sistemleri (K)	Staj	Mesleki Etik ve Bilgi Merkezleri
Osmanlıca I (A)	Osmanlıca II (A)	Osmanlı Paleografyası I (A)	Osmanlı Paleografyası II (A)	Bilgi Mimarisi (BT)	Web Programlama ve Tasarım (BT)	Kütüphane Otomasyonu (K)	Bilgi Okuryazarlığı Programı Geliştirme (K)
Bilgi Merkezleri Türleri (K)	Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BT)	Algoritma ve Veri Yapısı (BT)	Veri Tabanlarına Giriş (BT)	Kütüphane ve Veri Tabanlarında Tarama (BT)	BBY'de Araştırma Yöntemleri II		
Bilişim Teknolojileri (BT)	Bilgi Okuryazarlığı (K)						

Tablo 8'deki Çankırı Karatekin Üniversitesi BBY müfredatına göre, Bilgi Kaynakları ve İşlemleri, Bilgi Merkezleri Türleri, Bilgi Okuryazarlığı, Bilginin Düzenlenmesi I-II, Sınıflama Sistemleri, Kütüphane Otomasyonu ve Bilgi Okuryazarlığı Programı Geliştirme olmak üzere 8 temel

kütüphanecilik dersi bulunmaktadır. Osmanlıca I-II ve Osmanlı Paleografyası I-II olarak 4 zorunlu arşivcilik dersi görülmektedir. Bilişim Teknolojileri, Bilgi ve İletişim teknolojileri, Algoritma ve Veri Yapısı, Veri Tabanlarına Giriş, Bilgi Mimarisi, Kütüphane ve Veri Tabanlarında Tarama, Web Programlama ve Tasarım olarak toplam 7 ders bilgi teknolojisi odaklıdır.

Tablo 9. İstanbul Medeniyet Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Osmanlı Türkçesi I (A)	Osmanlı Türkçesi II (A)	Osmanlı Paleografyası I (A)	Osmanlı Paleografyası II (A)	Araştırma Metotları	Veri Analizi ve Yönetimi (BT)		Staj
Bilgi ve Belge Bilimine Giriş	Arşiv Belgeleri ve İdari Yapılar (A)	Osmanlı Diplomatikası I (A)	Bilgi Politikaları ve Mevzuatı (K)	Arşivlerde Kataloglama ve Tasnif I (A)	Akademik Yazma Becerileri		Araştırma Raporu
Kurumsal Bilgiye Giriş (A)	Kurumsal Belgelerin Düzenlenmesi (A)	Bilginin Organizasyonu (K)	Belge Yönetimi II (A)	Derme Yönetimi (K)	Arşivlerde Kataloglama ve Tasnif II (A)		
Bilgi, İletişim ve Toplum (K)	Bilgi Hizmetleri (K)	Belge Yönetimi I (A)	Sınıflama Sistemleri (K)				
Bilgi Kaynakları (K)	Bilgi ve Belge Teknolojileri (BT)						
Bilgi ve Belge Merkezleri İdari Yapılar ve Gelişimi (A)	Bilgi Erişim (BT)						

Tablo 9'daki İstanbul Medeniyet Üniversitesi BBY müfredatına göre, Bilgi İletişim ve Toplum, Bilgi Kaynakları, Bilgi Hizmetleri, Bilginin Organizasyonu, Bilgi Politikaları ve Mevzuatı, Sınıflama Sistemleri ve Derme Yönetimi olmak üzere toplam 7 zorunlu ders kütüphanecilik üzerine odaklanmaktadır. Osmanlı Türkçesi I-II, Kurumsal Bilgiye Giriş, İdari Yapılar ve Gelişimi, Arşiv Belgeleri ve İdari Yapılar, Kurumsal Belgelerin Düzenlenmesi, Osmanlı Paleografyası I-II, Osmanlı Diplomatikası I, Belge Yönetimi I-II ve Arşivlerde Kataloglama ve Tasnif I-II olarak toplam 13 temel ders arşivcilik odaklıdır. Bilgi ve Belge Teknolojileri, Bilgi Erişim, Veri Analizi ve Yönetimi olmak üzere 3 zorunlu ders bilgi teknolojisi üzerine kurgulanmaktadır.

Tablo 10. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Bilgi ve Belge Yönetimine Giriş	Bilgi Hizmetleri (K)	Arşiv ve Belge Yönetimi I (A)	Arşiv ve Belge Yönetimi II (A)	İstatistik	Sınıflama Sistemleri (K)	Bilgi Merkezleri Yönetimi	Meslek Etiği
Bilgi Teknolojilerine Giriş (BT)	Bilgi Kaynakları (K)	Bilgi Erişim (BT)	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Bilgi Sistemleri Tasarımı ve Yönetimi (BT)	Derme Yönetimi (K)	Bilgi Güvenliği (BT)	Açık Bilim
Bilgi Merkezleri Türleri	Bilgi Yönetimi Kavramları (K)	Bilginin Organizasyonu (K)	Staj I		Staj II		
Bilgi Okuryazarlığı (K)	İletişim ve Toplum	Bellek Kurumları Mevzuatı					

Tablo 10'daki İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi BBY müfredatına göre, Bilgi Okuryazarlığı, Bilgi Hizmetleri, Bilgi Kaynakları, Bilgi Yönetimi Kavramları, Bilginin Organizasyonu, Sınıflama Sistemleri ve Derme Yönetimi olmak üzere toplam 7 zorunlu ders kütüphanecilik üzerine odaklanmaktadır. Arşiv ve Belge Yönetimi I-II şeklinde 2 temel ders arşivcilik üzerinedir. Bilgi Teknolojilerine Giriş, Bilgi Erişim, Bilgi Sistemleri Tasarımı ve Yönetimi, Bilgi Güvenliği 4 zorunlu ders bilgi teknolojisi odaklı olarak tasarlanmıştır.

Tablo 11.Kastamonu Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Kütüphane ve Bilgi Bilimine Giriş (K)	Bilginin Düzenlenmesi I (K)	Bilginin Düzenlenmesi II (K)	MARC (K)	Sürelî Yayınlar (K)	Müzelerde Bilgi Yönetimi	Mesleki Etik	Bilgi ve Belge Merkezleri Yönetimi
Arşivciliğe Giriş (A)	Bilgi Kaynakları (K)	Araştırma Yöntemleri I	Araştırma Yöntemleri II	Sayısal Kütüphaneler (K)	Veritabanları (BT)	Web Tasarımı (BT)	Bitirme Tezi II
Temel Bilgi Teknolojileri I (BT)	Temel Bilgi Teknolojileri II (BT)	Derme Oluşturma ve Geliştirme (K)	Bilgi Okuryazarlığı (K)	Konu Başlıkları (K)	Dizinleme Teknikleri (K)	Bilgi Yönetimi (K)	Bilgi Ekonomisi
	Bilim Tarihi	Bilgi Hizmetleri (K)	Bilgi Hizmetlerinde Teknoloji II (BT)	Devlet Teşkilatı ve E-Devlet (BT)	Bilgi Tarihi	Bilgi Mimari-si (BT)	Uygulamalı Girişimcilik
	Bilgi Felsefesi	Belge Yönetimi (A)	Bilgi Merkezleri (K)			Bitirme Tezi I	
		Bilgi Hizmetlerinde Teknoloji I (BT)	Arşivlerde Belge Düzenleme (A)			Sistem Analizi (BT)	

Tablo 11'deki Kastamonu Üniversitesi BBY müfredatına göre, Kütüphane ve Bilgi Bilimine Giriş, Bilginin Düzenlenmesi I-II, Bilgi Kaynakları, Derme Oluşturma ve Geliştirme, Bilgi Hizmetleri, MARC, Bilgi Okuryazarlığı, Bilgi Merkezleri, Sürelî Yayınlar, Sayısal Kütüphaneler, Konu Başlıkları, Dizinleme Teknikleri ve Bilgi Yönetimi olmak üzere toplam 14 zorunlu ders kütüphanecilik üzerine odaklanmaktadır. Arşivciliğe Giriş, Belge Yönetimi ve Arşivlerde Belge Düzenleme olmak üzere 3 temel arşivcilik dersi bulunmaktadır. Temel Bilgi Teknolojileri I-II, Bilgi Hizmetlerinde Teknoloji I-II, Devlet Teşkilatı ve E-Devlet, Veritabanları, Web Tasarım, Bilgi Mimarisi ve Sistem Analizi şeklinde toplam 9 zorunlu ders bilgi teknolojisi üzerine yoğunlaşmaktadır.

Tablo 12. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Bilgi ve Belge Yönetimine Giriş	Arşivcilğe Giriş (A)	Arşiv Yönetimi (A)	Meslek Etiği	Belge Yönetimi I (A)	Belge Yönetimi II (A)	Dizinleme Teknikleri I (K)	Dizinleme Teknikleri II (K)
Temel Osmanlıca I (A)	Temel Osmanlıca II (A)	Bilginin Organizasyonu-I (K)	Bilginin Organizasyonu-II (K)	Osmanlı Diplomatikas I (A)	Osmanlı Diplomatikas II (A)	Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Bilgiye Erişim (BT)	Sanat Tarihi
Bilgi Kaynakları I (K)	Bilgi Kaynakları II (K)	Osmanlıca Gramer I (A)	Osmanlıca Gramer II (A)	Kataloglama (K)	Sınıflama Sistemleri ve Konu Başlıkları (K)	Temel ve Uygulamalı Bilimlerde Bilgiye Erişim (BT)	Tıp ve Sağlık Bilimlerinde Bilgiye Erişim (BT)
Dijital Okuryazarlık (K)	Bilim Tarihi	Bilgi Sosyolojisi (K)	Modern Çağ ve Kütüphanecilik Felsefesi-II (K)	İstatistik I	İstatistik II	Bilgi Merkezleri ve Yönetimi	Müzecilik
Temel Bilgi Teknolojileri I (BT)	Temel Bilgi Teknolojileri II (BT)	Modern Çağ ve Kütüphanecilik Felsefesi-I (K)	Bilgi Felsefesi	Veri Tabanları (BT)	Staj II	Araştırma Raporu	Bilgi Merkezlerinde Mimari
		Derme Yönetimi (K)	Staj I			Bilgi Hizmetleri Mevzuatı	
			Araştırma Yöntemleri				

Tablo 12'deki Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi BBY bölümü müfredatına göre, Bilgi Kaynakları I-II, Dijital Okuryazarlık, Bilginin Organizasyonu I-II, Bilgi Sosyolojisi, Modern Çağ ve Kütüphanecilik Felsefesi I-II, Derme Yönetimi, Kataloglama, Sınıflama Sistemleri ve Konu Başlıkları ve Dizinleme Teknikleri I-II olmak üzere 13 temel ders kütüphanecilik üzerine yoğunlaşmaktadır. Temel Osmanlıca I-II, Arşivcilğe Giriş, Arşiv Yönetimi, Osmanlıca Gramer I-II, Belge Yönetimi I-II ve Osmanlı Diplomatikas I-II şeklinde 10 temel ders arşivcilik üzerine eğilmektedir. Temel Bilgi Teknolojileri I-II, Veri Tabanları, Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Bilgiye Erişim, Temel ve Uygulamalı Bilimlerde Bilgiye Erişim ve Tıp ve Sağlık Bilimlerinde Bilgiye Erişim şeklinde 6 dersin bilgi teknolojisi odaklı olduğu görülmektedir.

Tablo 13. İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Osmanlı Türkçesine Giriş I (A)	Osmanlı Türkçesine Giriş II (A)	Derme Oluşturma ve Geliştirme (K)	Halk ve Çocuk Kütüphaneleri (K)	Üniversite ve Araştırma Kütüphaneleri (K)	Elektronik Yayıncılık (K)	Büyük Veri ve Yapay Zekâ Uygulamaları (BT)	Kütüphane Binaları (K)
Bilgi ve Belge Yönetimine Giriş	Bilgi Erişim Sistemleri (BT)	Bilginin Düzenlenmesine Giriş (K)	Bilginin Düzenlenmesi (K)	Dosyalama, Raporlama ve Dizinleme (A)	Bilgi Merkezlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği	Bilgi Merkezlerinde İnsan Kaynakları Yönetimi	Dijitalleştirme ve Kültürel Miras Yönetimi (BT)
Arşivciliğe Giriş (A)	Bilgi Okuryazarlığı (K)	Nadir Eser Kütüphaneleri (K)	Bilgi Merkezlerinde Halkla İlişkiler (K)	Kitap Dışı Materyaller (K)	Veri Tabanı Yönetimi (BT)	Belgelerin Korunması (A)	Bilgi Merkezlerinde Yönetim
Bilgi Kaynaklarına Giriş (K)	Bilgi Kaynakları (K)	Okul Kütüphaneleri (K)	Kamusal Bilgi ve Elektronik Belge Yönetimi (A)	Milli Kütüphaneler (K)	Arşiv Yönetimi (A)	Staj II	
Bilgi Felsefesi	Kitap ve Kütüphane Tarihi (K)	Bilgisayar Yazılımları (BT)	Bilgi Merkezi Yazılımları (BT)	Araştırma Yöntemleri	Sürelî Yayınlar (K)		
Bilgi Teknolojilerine Giriş (BT)	Bilgi Teknolojileri (BT)			Staj I			
Dünya Tarihine Giriş I	Dünya Tarihine Giriş II						

Tablo 13'teki İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi BBY bölümü müfredatına göre, Bilgi Kaynaklarına Giriş, Bilgi Okuryazarlığı, Bilgi Kaynakları, Kitap ve Kütüphane Tarihi, Derme Oluşturma ve Geliştirme, Bilginin Düzenlenmesine Giriş, Nadir Eser Kütüphaneleri, Okul Kütüphaneleri, Halk ve Çocuk Kütüphaneleri, Bilginin Düzenlenmesi, Bilgi Merkezlerinde Halkla İlişkiler, Üniversite ve Araştırma Kütüphaneleri, Kitap Dışı Materyaller, Milli Kütüphaneler, Elektronik Yayıncılık, Sürelî Yayınlar ve Kütüphane Binaları olmak üzere toplam 17 zorunlu dersin kütüphanecilik üzerine olduğu görülmektedir. Osmanlı Türkçesine Giriş I-II, Arşivciliğe Giriş, Dosyalama Raporlama ve Dizinleme, Kamusal Bilgi ve Elektronik Belge Yönetimi, Arşiv Yönetimi ve Belgelerin Korunması şeklinde 7 temel ders arşivcilik odaklıdır. Bilgi Teknolojilerine Giriş, Bilgi Teknolojileri, Bilgi Erişim Sistemleri, Bilgisayar Yazılımları, Bilgi Merkezi Yazılımları, Veri Tabanı Yönetimi, Büyük Veri ve Yapay Zekâ Uygulamaları, Dijitalleştirme ve Kültürel Miras Yönetimi toplam 8 temel ders bilgi teknolojisi odaklı hazırlanmıştır.

Tablo 14. Kırıkkale Üniversitesi BBY zorunlu dersleri

1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem	5. Dönem	6. Dönem	7. Dönem	8. Dönem
Bilgi ve Belge Yönetimine Giriş	Bilgi Kaynakları ve İşlemleri (K)	Bilginin Düzenlenmesi (K)	Dizinleme ve Sınıflama (K)	Araştırma Yöntem ve Teknikleri	Kütüphane Yönetim Sistemleri (K)	Staj	Bilgi Hizmetlerinde Sürdürülebilirlik (K)
Bilgi Merkezi Türleri (K)	Bilgi Yönetimi Kavramları (K)	Derme Yönetimi (K)	Belge Yönetimi ve Sistemleri (A)	Kütüphane Veri Tabanları ve Çevrimiçi Tarama (BT)	Açık Erişim ve Elektronik Arşivler (A)	Konu Uzmanlığı	Bilgi Okuryazarlığı Eğitimi (K)
Bilişim Teknolojileri (BT)	Bilgi Okuryazarlığı (K)	Bilgi Arama ve Erişim (BT)	Elektronik Yayıncılık (K)	Üstveri (BT)	Danışma ve Bilgi Hizmetleri (K)	Okul Kütüphaneleri (K)	İçerik Yönetim Sistemleri (BT)
Bilgi Toplumu ve İletişim (K)	Bilgisayar Yazılımı (BT)	Algoritmalar ve Programlama (BT)	Veri Tabanı Tasarımı (BT)	Web Tabanlı Programlama (BT)	Yönetim Bilişim Sistemleri (BT)	Dijitalleştirme ve Dijital Koruma (BT)	Mesleki Etik ve Yasal Konular
Temel Bilgi Teknolojileri Kullanımı (BT)						Özel Konular 1	Özel Konular 2

Tablo 14'teki Kırıkkale Üniversitesi BBY müfredatına göre, Bilgi Merkezi Türleri, Bilgi Toplumu ve İletişim, Bilgi Kaynakları ve İşlemleri, Bilgi Yönetimi Kavramları, Bilgi Okuryazarlığı, Bilginin Düzenlenmesi, Derme Yönetimi, Dizinleme ve Sınıflama, Elektronik Yayıncılık, Kütüphane Yönetim sistemleri, Danışma ve Bilgi Hizmetleri Okul Kütüphaneleri, Bilgi Hizmetlerinde Sürdürülebilirlik ve Bilgi Okuryazarlığı Eğitimi olmak üzere 14 zorunlu ders kütüphanecilik odaklıdır. Programda Belge Yönetimi ve Sistemleri ile Açık Erişim ve elektronik Arşivler olarak arşivciliğe yönelik zorunlu 2 ders vardır. Bilişim Teknolojileri, Temel Bilgi Teknolojileri Kullanımı, Bilgisayar Yazılımı, Bilgi Arama ve Erişim, Algoritmalar ve Programlama, Veri Tabanı Tasarımı, Kütüphane Veri Tabanları ve Çevrimiçi Tarama, Üstveri, Web Tabanlı Programlama, Yönetim Bilişim Sistemleri, Dijitalleştirme ve Dijital Koruma, İçerik Yönetim Sistemleri şeklinde 12 zorunlu ders bilgi teknolojileri üzerine kurgulanmıştır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Bu çalışma, BBY alanında, Türkiye'de 2023-2024 eğitim öğretim yılında, verilen eğitimin zorunlu dersler üzerinden benzerliklerini ve farklarını tespit etmek üzere bir içerik analizi metnidir. Bir mesleğin, kimliğinin oluşumundaki ilk basamağın eğitim öğretim olduğu gerçeği dikkate alındığında ilgili eğitim öğretim programlarının temel öğelerinde bir benzerlik beklentisi açığa çıkmaktadır. Ancak bulgular dikkatlice incelendiğinde bölümler arasında önemli farklar olduğu görülmekte ve kütüphanecilik, arşivcilik ve bilgi teknolojisi eğitimi açısından önemli derecede ayrımlar olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 15. BBY bölümlerinin zorunlu dersler üzerinden üç temel alanda ders dağılımları

Üniversiteler	Kütüphanecilik	Arşivcilik	Bilgi Teknolojileri	Toplam
Ankara Üniversitesi	11	3	6	20
İstanbul Üniversitesi	9	18	7	34
Hacettepe Üniversitesi	6	1	3	10
Marmara Üniversitesi	6	8	3	17
Atatürk Üniversitesi	11	7	5	23
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	16	5	7	28
Bartın Üniversitesi	10	5	5	20
Çankırı Karatekin Üniversitesi	8	4	7	19
İstanbul Medeniyet Üniversitesi	7	13	3	23
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	7	2	4	13
Kastamonu Üniversitesi	14	3	9	26
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	13	10	6	29
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	17	7	8	32
Kırıkkale Üniversitesi	14	2	12	28

Tablo 15'te görüleceği üzere, 14 bilgi ve belge yönetimi programında toplam 322 zorunlu ders olup bunlar kendi içlerinde 149 kütüphanecilik, 88 arşivcilik, 85 bilgi teknolojisi olarak gruplandırılabilir özelliktedir. Genel duruma bakıldığında ders yoğunluklarının sırasıyla kütüphanecilik, arşivcilik ve bilgi teknolojisi odağında ilerlediği görülmektedir. Okullar tek tek ele alındığında ise böyle bir eğilimden doğrudan söz etmek mümkün değildir. Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi ve İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi programlarında kütüphanecilik üzerine odaklanan 10'dan fazla temel ders olduğu görülmekte ve bu üniversitelerin üreteceği mesleki kimliğin kütüphaneci üzerine ağırlık verdiği anlaşılmaktadır. Buna karşın İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi ve Osmaniye Korkut Ata Üniversitesinde arşivcilik üzerine 10 ve üzerinde zorunlu ders olduğu ve bu bağlamdan arşivci kimliğini ön plana çıkaran bir eğitim yapısına sahip olduğu görülmektedir. Sadece Osmaniye Korkut Ata Üniversitesinin hem kütüphanecilik hem de arşivcilik odaklı derslerinin sayısının 10'un üzerinde olduğu ve daha dengeli bir dağılıma sahip olduğu belirlenmiştir. Bilgi teknolojisi odaklı dersler değerlendirildiğinde, hiçbir okulun bilgi teknolojisi uzmanı yetiştirmek bağlamında öne çıkmadığı, teknolojiyi daha çok kütüphaneci ve-veya arşivci kimliğini destekleyen bir unsur olarak algıladıkları

yorumlanabilir. Hacettepe Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi ve İzmir Kâtip Çelebi Üniversitelerinde üç alanında 10 dersin altında kaldığı ve zorunlu ders sayılarının diğerlerine göre anlamlı bir biçimde az olduğu belirlenmekte ve eğitim aracılığı ile ortaya çıkacak olan mesleki kimliğin daha belirgin bir biçimde seçmeli dersler aracılığıyla gerçekleştirileceği düşünülmektedir.

Bilgi ve belge yöneticisi meslek kimliğinde eğitim ve öğretim özelliklerinin bulanıklaşma ve durulma açısından ele alınması ortak bir mesleki kimliğin varlığından söz edebilmek açısından önemlidir. Zorunlu eğitim müfredatları değerlendirildiğinde, belirgin bir bilgi ve belge yöneticisi kimliğinden söz etmek olası görünmemektedir. Ayrıca okullar arasında benzer derslerde de terminolojik farklar tespit edilmiştir. Örneğin “Osmanlıca” mı “Osmanlı Türkçesi” mi (?), “Bilginin Düzenlenmesi” mi “Bilginin Organizasyonu” mu (?) gibi. Bu durumun mesleğin icrasının özellikle ilk yıllarında bazı iletişim sorunlarına ve bulanık bir mesleki terminolojiye yol açacağı düşünülmektedir. Bilgi ve belge yöneticisi imgesini Türkiye genelinde eğitim programlarına bakarak belirgin bir meslek kimliği olarak okumak oldukça güç görünmekte ve başka kimlik unsurlarıyla birlikte kimlik müzakere süreci içerisinde şekillenmeye devam edeceği anlaşılmaktadır. Öğretim programlarının belirli bir konuyu öne çıkarmaları anlaşılır olmakla birlikte aradaki ayrımların daha anlamlı düzeylere düşürülmesi ve yeni yetişen meslektaşların birbirlerine daha yakın bir eğitim programından geçmeleri mesleki kimliğin eğitim boyutu açısından önem taşımaktadır. Üniversitelerin birbirleriyle daha yakın ilişki içerisinde, ortak çalışma grupları ve benzeri yöntemlerle çalışmalarının ortaya çıkabilecek olan çeşitli kimlik bunalımlarını önleme ve azaltma hususunda etkili olacağı düşünülmektedir.

Ekim 2023 tarihinde Prof. Dr. Özgür Külçü'nün girişimiyle bir Türkiye Bilgi Okulları Birliği tartışması bölümler arasında görüşmelerle başlamış fakat idari ve teknik nedenlerle nihayete erdirilememiştir. E-postalar ile görüşmeler ve bir uzak bağlantı toplantısı yapılmıştır (2023). Birlik çabasının amaçları geniş açılara sahip olmasına rağmen, önerinin ikinci maddesinde “*Lisans ve lisansüstü düzeyde Bilgi ve Belge Yönetimi eğitiminin temel koşullarını tanımlamak.*” şeklinde müfredatın ortak özelliklerine dikkat çekilmektedir. Bu söz konusu temel koşulların meslek kimliği oluşumu ve gelişiminde ortak bir kimlik imgesi oluşturmak konusunda ciddi bir etki yaratabilirdi.

KAYNAKÇA

- Asemota, H. (2015). Curriculum And Teaching For Sustainable Development. *International Journal Of Advance Research And Innovative Ideas In Education*, 1(3), 453-458.
- Chen, C. C., & Hung, C. H. (2022). Plan and Then Act: The Moderated Moderation Effects of Profession Identity and Action Control for Students at Arts Universities during the Career Development Process. *Healthcare*, 1-15. doi:10.3390/healthcare10101938
- Çakın, İ. (2000). Bilgi profesyonellerinin eğitiminde yeniden yapılanma: Hacettepe Üniversitesi örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 14(1), 3-17.
- Çakın, İ. (2005). Cumhuriyet'ten günümüze bilgi profesyonellerinin eğitiminde başlıca yönelişler. *Türk kütüphaneciliği*, 19(1), 7-24.
- Dişli, M., & Yılmaz, B. (2020). Türkiye'deki Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri Ders Programlarının Düşünce Özgürlüğü Eğitimi Açısından Değerlendirmesi . *Türk Kütüphaneciliği*, 34(4), 638-662. doi:https://doi.org/10.24146/tk.777559
- Egan, K. (2003). Retrospective on'What is Curriculum?'. *Journal of the Canadian Association for Curriculum Studies*(1), 17-24.
- HU BBY Youtube kanalı. (2023, Kasım 03). *Youtube HU BBY*. Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=uUYbms5hE2c&t=3805s> adresinden alındı
- Lattuca, L. R. (2007). Curricula in international perspective. J. Forest, & P. Altbach içinde, *International Handbook of Higher Education* (Cilt 18, s. 39-40). Springer. doi:https://doi.org/10.1007/978-1-4020-4012-2_4
- Leino, J. (1995). The changing concept of curriculum. *Research bulletin-Department of Education. University of Helsinki*(90), 1-6.
- Morris, V. C. (1955). What Is a Curriculum? *The School Review*, 63(3), 152-157.
- Olgun, C. K. (2008). Nitel Araştırmalarda İçerik Analizi Tekniği. *Sosyoloji notları*, 66-70.
- Oliveira, Z. (2008). Currículo: um instrumento educacional, social e cultural. *Revista Diálogo Educacional*, 8(24), 535-548.
- Prideaux, D. (2003). ABC of learning and teaching in medicine. *BMJ*, 326(1), 268-70. *BMJ*, 326(1), 268-270. doi:doi: 10.1136/BMJ.326.7383.268
- Robinson, S., & Arrigoni, A. (2023). Finding a voice : SDGs, ethical identity and the curriculum. *Leading Ethical Leaders: Higher Education Institutions, Business Schools and the Sustainable Development Goals* (s. 205-243). içinde doi:https://doi.org/10.58863/20.500.12424/4278464
- Türk Dil Kurumu. (2024). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- Yılmaz, B. (1993). Türkiye'de Kütüphanecilik Arşivcilik ve Dokümantasyon-Enformasyon Anabilim Dallannın/Bölümlerinin Tercih Edilme Eğilimleri: 1988-1991. *Türk Kütüphaneciliği*, 7(2), 107-118.
- Yılmaz, B. (2018). Türkiye'de Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri Ders Programlarının Arşivcilik ve Belge Yönetimi Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi. *Bilgi Yönetimi*, 1(1), 44-62. doi:https://doi.org/10.33721/by.403258